

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

Uršula ČEPELÁKOVÁ

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Daňová exekuce

Uršula Čepeláková

**Bakalářská práce
2008**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Uršula ČEPELÁKOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Daňová exekuce**

Zásady pro vypracování:

Úvod
1. Stávající právní úprava výkonu rozhodnutí
2. Výkon rozhodnutí v praxi
Závěr

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Hendrych D. a kol., Správní právo (aktualizované vydání - C.H.BECK.
Praha 2006),
Bakeš a kol., Finanční právo (2003, Praha)
JUDr. Marie Grossová, Ph.D, Exekuce na peněžitě plnění (aktualizované
vydání - LINDE Praha 2002)
Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád
Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník
Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád
Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Krupař
Ústav veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 31. října 2007
Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2008

prof. Ing. Jan Čapek, CSc.
děkan

L.S.

prof. PhDr. Karel Lada, DrSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 15. listopadu 2007

PODĚKOVÁNÍ

Dovoluji si poděkovat vedoucímu své bakalářské práce JUDr. Milanu Krupařovi a vedoucím pracovníkům Finančního úřadu v Rumburku Mgr. Karlu Malaníkovi a Bc. Iloně Gajdošové za cenné rady a připomínky, které se vyskytly v průběhu zpracování mé bakalářské práce.

SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá daňovou exekucí. V první části je uvedena právní úprava daňové exekuce. Druhá část se věnuje základním pojmům. Třetí část je zaměřena na zajištění daňových nedoplatků. Čtvrtá část je zaměřena na postupy správce daně při vymáhání daňových nedoplatků jednotlivými způsoby exekuce, které jsou doplněné o poznatky z vlastní praxe. Cílem práce je přiblížit daňovou exekuci z pohledu správce daně a poukázat na některé její aspekty.

KLÍČOVÁ SLOVA: daňová exekuce, exekuční příkaz, exekuční titul, správce daně, daňový dlužník, daňový nedoplatek, pohledávka

Titel: THE TAX EXECUTION

SUMMARY

The bachelor work deals with tax execution. In the first part is mentioned a legal regulation of tax execution. The main point of the second part is in basic concepts. The focus of the third part is in location of arrears of payment. In the last part is centred on procedures of tax administrator with a requisition of arrears of taxes with single methods of execution, which are completed with the notes from practise. The aim of the work is approach tax execution from view of tax administrator and pointed on some aspects of it.

KEY WORDS: tax execution, warrant of exeution, execution title, tax administrator, tax debtor, delinquent tax, outstanding debt

OBSAH

OBSAH	7
1. ÚVOD	8
2. STÁVAJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	9
2.1. HLAVNÍ PŘEDPISY UPRAVUJÍCÍ DAŇOVOU EXEKUCI	9
2.2. NĚKTERÉ DALŠÍ PŘEDPISY SOUVISEJÍCÍ S DAŇOVOU EXEKUCÍ.....	10
3. POJMY V OBLASTI SPRÁVY DANÍ.....	11
3.1. OBECNÉ POJMY	11
3.1.1. <i>Daňové řízení a jeho zásady</i>	11
3.1.2. <i>Účastníci řízení</i>	12
3.1.3. <i>Rozhodnutí</i>	12
3.2. POJMY SPOJENÉ S EXEKUCÍ	13
4. ZAJIŠTĚNÍ ÚHRADY	15
4.1. ZAJIŠŤOVACÍ PŘÍKAZ.....	15
4.2. ZÁSTAVNÍ PRÁVO	16
5. DAŇOVÁ EXEKUCE V PRAXI.....	17
5.1. PODMÍNKY VYMÁHÁNÍ	19
5.1.1. <i>Úkony správce daně před daňovou exekucí</i>	20
5.1.2. <i>Zahájení vymáhání</i>	21
5.2. ZPŮSOBY VYMÁHÁNÍ	21
5.2.1. <i>Exekuční způsoby vymáhání nedoplatku správcem daně</i>	22
5.2.2. <i>Exekuční způsoby vymáhání nedoplatku soudem</i>	22
5.2.3. <i>Exekuční způsoby vymáhání nedoplatku soudním exekutorem</i>	22
5.2.4. <i>Mezinárodní vymáhání</i>	24
5.3. POSTUPY SPRÁVCE DANĚ PŘI PROVÁDĚNÍ VLASTNÍ EXEKUCE.....	25
5.3.1. <i>Exekuční příkaz na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank (dále jen „exekuční příkaz na účet“)</i>	25
5.3.2. <i>Exekuční příkaz na jiné pohledávky</i>	27
5.3.3. <i>Exekuční příkaz na srážku ze mzdy</i>	29
5.3.4. <i>Exekuční příkaz na prodej movitých věcí</i>	33
5.3.5. <i>Exekuční příkaz na prodej nemovitostí</i>	37
6. ZÁVĚR	41
7. POUŽITÁ LITERATURA	43

1. ÚVOD

Exekuce, neboli výkon rozhodnutí, je stále více používaný pojem z oblasti procesního práva, který pronikl ze zažloutlých stránek sbírek zákonů a učebnic práva do každodenního života mnoha občanů, kteří se ocitli v pozici dlužníků. Je skutečností, že počet nařízených exekucí každým rokem narůstá, což se odráží mimo další i v tom, že roste i počet případů, kdy dochází ke sporům mezi správními úřady provádějícími výkon rozhodnutí a osobami na něž výkon rozhodnutí dopadá (dlužníky).

Samotný pojem **exekuce** vyvolává v každém z nás nepříjemný pocit a je jedno, jste-li tím, kdo exekuci provádí, nebo tím, jehož se exekuce týká. Tento nepříjemný pocit je umocněn skutečností, že předmětem exekuce jsou daně.

Exekuce je vždy zásahem do osobní majetkové sféry dlužníka, a každý takový zásah by měl vždy striktně vycházet ze zákonem stanovených pravidel vedení výkonu rozhodnutí.

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala téma daňová exekuce. Jde o téma, které vychází z mé činnosti pracovníka správce daně, a především jde o téma, které se snaží zachytit složitou problematiku vzájemných vztahů účastníků daňového řízení v rámci řízení vedením při exekuci ve věci daňových nedoplatků. Rovnocenné, a podle pravidel fungující řešení těchto vztahů, je základem pro správně fungující systém výběru daní, což přímo ovlivňuje ekonomický rozvoj našeho státu.

Cílem práce je podat širší pohled na daňovou exekuci ze strany správce daně a poukázat na některé problematické body stávající právní úpravy.

Cíle mojí bakalářské práce jsou:

- analýza právní úpravy
- rozbor pojmu exekuce
- porovnání pojmů exekuce x správa daní
- přenos teorie na podmínky Finančního úřadu v Rumburku

2. STÁVAJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA

Právní úprava daní je v rámci právní úpravy rozpočtu a jeho příjmové stránky nejrozsáhlejší oblastí finančního práva. Předmětem finančního práva jsou především právní normy upravující finanční vztahy, ale nejen ty, které vznikají při finanční činnosti státu. Do daňového práva se řadí hmotněprávní normy, jež upravují jednotlivé daně, vznik, zánik a obsah daňové povinnosti, stejně tak i procesněprávní normy, jež upravují daňové řízení. Finanční právo má velice úzkou souvislost s právem správním, což je dáno především skutečností, že řada finančních orgánů je současně orgánem státní správy. Činnost správních orgánů je upravena předpisy, jež právě do správního práva spadají. Daňové řízení je zvláštním případem správního řízení, neboť má obecné znaky správního řízení, ač nepostupuje se při něm podle správního řádu.

2.1. Hlavní předpisy upravující daňovou exekuci

Základním procesněprávním předpisem daňového řízení, včetně řízení exekučního, je zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Tento zákon má povahu zvláštního zákona a má přednost před zákonem obecným. V případě daňové exekuce, zákonem č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“).

ZSDP pro výkon daňové exekuce odkazuje na přiměřené použití OSŘ, neboť v ZSDP je vymáhání nedoplatků obsaženo pouze ve dvou paragrafech, v § 73 a § 73a.

„Přiměřené použití OSŘ“ je vykládáno jako povinnost použít ustanovení OSŘ v plném rozsahu:

- nestanoví-li ZSDP výslovně něco jiného,
- s úpravami terminologie a postupů, jež vyplývají ze ZSDP,
- s přihlédnutím k jinému postavení územního finančního orgánu mezi státními orgány oproti soudu (zejména k tomu, že se jedná o orgán státní správy),
- s přihlédnutím k jinému procesnímu postavení správce daně v rámci daňové exekuce (postavení vykonavatele a zároveň oprávněného).

Již několikrát byla snaha o samostatný právní předpis - daňový řád, kde by mimo jiné byla přesněji a podrobněji stanovena pravidla pro daňovou exekuci tzn., že by se daňová exekuce řídila jen tímto předpisem. Bohužel dosud nový daňový řád zůstal jen v podobách návrhů, neboť není jednoduché najít kompromis mezi zájmy státu na jedné straně, a daňových poradců, jež zastupují daňové subjekty, na druhé straně.

2.2. Některé další předpisy související s daňovou exekucí

Oprávnění k vymáhání daňových nedoplatků je svěřeno finančním úřadům podle zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

V praxi dochází často k situaci, že vedle správce daně vede souběžně exekuci na majetek dlužníka též jiný orgán (např. soud), aby nedocházelo ke střetu kompetencí těchto orgánů, byl přijat zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí.

Dalšími právními předpisy (jejich výčet není taxativní) které mají vztah k daňové exekuci, jsou:

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“),
- zákon č. 531/1992 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů ,
- zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů (exekuční řád), v platném znění,
- zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 186/2006 Sb., o insolvenčním řízení, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek,
- nařízení vlády č. 595/2006 Sb, o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (dále jen „nařízení o nezabavitelných částkách“).

3. POJMY V OBLASTI SPRÁVY DANÍ

3.1. Obecné pojmy

Správa daně

Správou daně se rozumí právo činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností, zejména právo vyhledávat daňové subjekty, daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat nebo kontrolovat podle tohoto zákona jejich splnění ve stanovené výši a době.¹

3.1.1. Daňové řízení a jeho zásady

Daňové řízení představuje vlastní výkon správy daní správci daně. Jedná se o postup správců daně, daňových subjektu a třetích osob, který směřuje k vydávání rozhodnutí, individuálních správních aktů, k jejich přezkoumávání nebo k jejich nucenému výkonu.

Základními zásadami tohoto řízení jsou²:

- *zásada zákonitosti* (správci daně jednájí v souladu se zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy, chrání zájmy státu a dbají na zachování práv a právem chráněných zájmů daňových subjektů a ostatních osob zúčastněných na řízení).
- *zásada projednací* (vymezuje povinnost správce daně postupovat v daňovém řízení v úzké spolupráci s daňovými subjekty),
- *zásada hospodárnosti* (správce daně při vyžadování plnění povinností daňových subjektů v daňovém řízení volí takové prostředky, které daňové subjekty co nejméně zatěžují a umožňují přitom správně stanovit a vybrat daně tak, aby nebyly kráceny daňové příjmy),
- *zásada volného hodnocení důkazů* (správce daně při rozhodování hodnotí důkazy podle své úvahy, každý jednotlivě a všechny v jejich vzájemné souvislosti, přitom přihlíží ke všemu, co v daňovém řízení vyšlo najevo),
- *zásada neveřejnosti* (daňové řízení je vždy neveřejné),
- *zásada mlčenlivosti* (jakékoliv osoby, s výjimkou daňových subjektů v daňovém řízení o jejich vlastní daňové povinnosti, které byly jakožto zúčastněny

---

¹ § 1 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků

² Grossová M. Exekuce na peněžité plnění, Praha: LINDE Praha, a.s., 2002, s. 28-30

v daňovém řízení, jsou povinny zachovávat mlčenlivost o všem, co se v řízení nebo v souvislosti s ním dozvěděly),

- *zásada oficiality* (daňové řízení je povinen správce daně zahájit vždy, jakmile jsou splněny zákonné podmínky pro vznik nebo existenci daňové pohledávky, a to i v případě, kdy daňový subjekt nesplnil řádně nebo vůbec svou povinnost; řízení je zahájeno jakýmkoli úkonem vůči daňovému subjektu),
- *zásada rovnosti* (všechny daňové subjekty mají v daňovém řízení před správcem daně stejná procesní práva a povinnosti),
- *zásada spolupráce* (právem i povinností daňových subjektů je úzce spolu pracovat se správcem daně).

3.1.2. Účastníci řízení

Správce daně

Správcem daně se rozumí územní finanční orgány a další správní a jiné státní orgány, jakož i orgány obcí, které jsou věcně příslušné ke správě daní dle zvláštních zákonů.

Daňový subjekt

Daňovým subjektem je podle ZSDP poplatník (tj. osoba, jejíž předmět daně je přímo podroben dani), plátce (tj. osoba, jež má povinnost vybranou nebo sraženou daň odevzdat správci daně (např. zaměstnavatel finančnímu úřadu odvádí daně z mezd svých zaměstnanců) a právní nástupce fyzické osoby nebo právnické osoby.

Třetí osoby

Třetími osobami rozumíme všechny ostatní osoby mimo daňového subjektu, které jsou zúčastněny na daňovém řízení, ať již přímo či nepřímo (např. ručitelé, svědci, podlužníci, státní orgány a orgány obcí).

3.1.3. Rozhodnutí

Rozhodnutím se ukládají nebo přiznávají práva v rámci daňového řízení. Jedná se o *individuální správní akt vydaný správcem daně v konkrétní daňové věci konkrétního daňového subjektu*³.

---

³ Kobík, Jaroslav Správa daní a poplatků s komentářem, komplexní pohled na problémy správy daní 5. aktualizované vydání Nakladatelství: ANAG, 2007, ISBN: 978-80-7263-375-3

Vlastnosti rozhodnutí

Pravomocnost rozhodnutí

Rozhodnutí je v právní moci, jestliže proti němu nelze podat řádný opravný prostředek.

Vykonatelnost rozhodnutí

Rozhodnutí je vykonatelné, jestliže je v právní moci nebo uplynula lhůta k plnění a podání řádného opravného prostředku nemá odkladný účinek (tzn. že rozhodnutí je účinné již doručením).

Opravné prostředky proti rozhodnutí

Odvolání

Odvoláním se příjemce rozhodnutí může bránit proti nesprávnému nebo nezákonnému rozhodnutí. Odvolání je řádným opravným prostředkem dvouступňovým. Ve věci vyhovění odvolání rozhoduje správce daně, který rozhodnutí vydal. Ve věci zamítnutí odvolání rozhoduje odvolací orgán (finanční ředitelství, ministerstvo).

Námitka

Námitka se uplatňuje při vymáhacím a zajišťovacím řízení, nebo v souvislosti s ním, proti jakémukoliv úkonu správce daně, včetně vydaného rozhodnutí. Námitka je řádným opravným prostředkem jednostupňovým. Ve věci vyhovění i zamítnutí námítky rozhoduje ten správce daně, který rozhodnutí vydal nebo provedl úkon. Jedná se tedy o mnohem slabší opravný prostředek než je odvolání.

3.2. Pojmy spojené s exekucí

Daňový nedoplatek

Daňovým nedoplatkem jsou daně, poplatky a odvody (s výjimkou odvodů příspěvkových organizací) včetně příslušenství daně, na pokutách uložených podle ZSDP a rovněž další odvody a poplatky sankční povahy, pokuty a penále (ukládáných podle jiných než daňových zákonů), které nebyly uhrazeny ve lhůtě jejich splatnosti.

Daňový dlužník

Daňovým dlužníkem je podle ZSDP každý, kdo je podle zvláštního zákona povinen platit daň nebo vybranou a sraženou daň odvádět. Pro účely daňové

exekuce je daňovým dlužníkem ten, jež má evidovaný u správce daně daňový nedoplatek.

Exekuce

Exekuce, též vyjádření pro výkon rozhodnutí, spočívá v nuceném vymáhání splnění povinnosti, která nebyla splněna dobrovolně a včas. Předmětem exekuce může být plnění peněžité i nepeněžité povahy.

Daňová exekuce je jedním z daňových řízení, které správce daně provádí a je nejkrajnějším prostředkem k vybrání daně, tj. pouze peněžitého plnění.

Exekuční titul

Exekuční titul je důvodem pro provedení exekuce a pro daňovou nebo soudní exekuci jím podle § 73 ZSDP je:

- *vykonatelný výkaz nedoplatků* (jedná se o výpis z evidence daní vedené správcem daně, musí obsahovat náležitosti taxativně vymezené v § 73 odst. 5 ZSDP, není rozhodnutím a daňovému dlužníkovi se nedoručuje),
- *vykonatelné rozhodnutí, jímž se ukládá peněžité plnění* (např. rozhodnutí o uložení pokuty),
- *splatná částka zálohy na daň* (např. záloha na daň silniční).

Exekuční příkaz

Exekuční příkaz je rozhodnutím správce daně podle § 32 ZSDP a kromě základních zákonem stanovených náležitostí, obsahuje i další náležitosti, které jsou odvozené od způsobu exekuce. Především pak přesné vymezení práv a povinností k plnění, jako např. příkazy, zákazy, povinnosti účastníků řízení, poučení o povinnosti zachovávat mlčenlivost, přesný rozsah a obsah plnění vyplývajících z exekučního titulu, údaje o exekučních nákladech apod.

Exekuční náklady a hotové výdaje

Exekuční náklady jsou náklady řízení, jejichž úhradě je povinen daňový dlužník, nebyla-li exekuce provedena neoprávněně. Exekuční náklady mají podobu nákladů za výkon zabavení, nákladů za výkon prodeje a hotových výdajů. Výše exekučních nákladů za výkon zabavení (z každého nedoplatku se počítají jen jednou), nebo výkon prodeje (počítají se vždy při zahájení dražby a sepsání úvodní věty dražebního protokolu) činí 2% z vymáhaného nedoplatku zaokrouhleného na celé stokoruny dolů, nejméně však 200,- Kč. Výše hotových výdajů je odvozena od jejich skutečné výše.

4. ZAJIŠTĚNÍ ÚHRADY

Jedním z úkolů správce daně je nejen daně vyměřit, ale také vybrat. Stejně tak jako banky zajišťují úhradu poskytnutého úvěru prostřednictvím zástavních práv, má i správce daně možnost zajistit si úhradu svých pohledávek. Správce daně má pro zajištění pohledávek na daních zákonné možnosti v podobě zajišťovacího příkazu a zástavního práva.

4.1. Zajišťovací příkaz

Zajišťovací příkaz není rozhodnutím o daňové povinnosti, nýbrž prostředkem, za jehož pomoci správce daně předchází problémům, které by mohly vzniknout v souvislosti s vybráním a vymáháním daňových nedoplatků. Předmětem zajišťovacího příkazu je úhrada nesplatné nebo dosud nestanovené daně. Daňovému subjektu je uloženo, aby ve lhůtě 3 dnů od doručení zajišťovacího příkazu zaplatil jistotu na účet správce daně. Proti zajišťovacímu příkazu je připuštěno odvolání, které nemá odkladný účinek. V praxi se tento institut používá např. v průběhu daňové kontroly (před vydáním dodatečného platebního výměru), když předchozí zkušenosti s plněním povinností daňového dlužníka jsou negativní.

Platnost zajišťovacího příkazu

Platnost zajišťovacího příkazu je omezena, což lze dodat i z předmětu zajišťovacího příkazu. Stane-li se nesplatná daň splatnou a nestanovená daň bude stanovena, pozbývá zajišťovací příkaz platnosti. Dále pozbývá platnosti, pokud odvolací orgán nerozhodne o odvolání proti zajišťovacímu příkazu do 30-ti dnů od jeho podání.

Stanovená lhůta pro vyřízení odvolání proti zajišťovacímu příkazu je pro praxi poněkud nešťastná, což je také důvod, proč se tohoto institutu využívá jen zřídka. Podá-li totiž daňový subjekt neúplné odvolání, které je třeba doplnit, musí správce daně vydat výzvu k doplnění náležitostí podle ZSDP, která však nestíhá během třicetidenní lhůty pro vyřízení odvolání. Odvolací orgán pak nestihne rozhodnout v zákonné lhůtě a zajišťovací příkaz tak pozbývá platnosti.

Zajišťovací exekuce

Zajišťovací příkaz je exekčním titulem, a proto nezaplatí-li daňový subjekt jistinu uvedenou v zajišťovacím příkaze včas, může správce daně přistoupit

k exekuci tzv. zajišťovací, při které se postupuje obdobně jako při exekuci daňové. Pozbude-li zajišťovací příkaz platnosti, je povinen správce daně zastavit zajišťovací exekuci bez ohledu, zda byla či nebyla jistina uhrazena. Na základě zajišťovacího příkazu lze zřídit také zástavní právo a rovněž pro něj platí, pozbude-li zajišťovací příkaz platnosti, je povinen správce daně osvědčit zánik zástavního práva.

4.2. Zástavní právo

Správce daně může pro zajištění daňové pohledávky a jejího příslušenství zřídit zástavní právo k movitým věcem, k nemovitostem nebo k pohledávkám. V praxi jsou předmětem zástavního práva především nemovitosti, neboť movité věci a pohledávky se většinou posthují rovnou exekucí. Právně je zástavní právo upraveno občanským zákoníkem, v ZSDP je pouze na něj odkaz. Daňový subjekt se proti rozhodnutí o zřízení zástavního práva může bránit odvoláním ve lhůtě 30-ti dnů ode dne následujícího p dni doručení. Zástavní právo vzniká až dnem nabytí právní moci rozhodnutí o zřízení zástavního práva. Třetím osobám, jež jsou zúčastněny na řízení (např. katastrální úřad), se doručuje již pravomocné rozhodnutí.

Disponování se zástavou

Vlastník může, i přes uložený zákaz nakládání s majetkem, zastavenou věc zcizit nebo jinak s ní disponovat. Zástavní právo je totiž právem věcným a působí i vůči dalšímu nabyvateli. Správce daně se tak může u soudu domáhat uspokojení své zajištěné pohledávky podáním návrhu nařízení výkonu rozhodnutí prodejem zástavy podle § 338a OSŘ. Samotnému návrhu však musí předcházet žaloba na prodej zástavy podle § 200y OSŘ, na jejímž základě soud vydá usnesení podle § 200za OSŘ, které je po právní moci exekučním titulem pro výkon rozhodnutí prodejem zástavy.

Zástavní právo v praxi

Současná právní úprava vzniku zástavního práva platná d 1.1.2001 je pro správce daně nevýhodnější oproti té předchozí, kdy zástavní právo vznikalo již dnem doručení zajišťovacího příkazu nebo platebního výměru anebo splatností zálohy na daň. Vznikalo tedy ještě mnohem dřív, než bylo vůbec vydáno rozhodnutí o uplatnění zástavního práva.

Vzhledem k současné právní úpravě zástavního práva se nabízí možnost řešení ze strany správce daně raději v podobě vydání exekučního příkazu na prodej nemovitostí. Ten je však v rámci konkurzního⁴ nebo insolvenčního⁵ řízení pro správce daně bezpředmětný, neboť při prodeji movité či nemovité věci, které byly postiženy exekucí, z něj neplynou žádné výhody v podobě přednosti úhrady jeho pohledávek. Naproti tomu zástavní právo, jakožto zajišťovací institut, dává správci daně šanci k uspokojení své pohledávky v rámci zmíněných řízení. V praxi se lze častěji setkat s řešením, že je zřízeno zástavní právo a současně vydán exekuční příkaz. Vztahuje se především na nemovitosti, neboť doručením exekučního příkazu na katastrální úřad se zamezí disponování dlužníkovi s majetkem.

5. DAŇOVÁ EXEKUCE V PRAXI

Každý, kdo je poplatníkem nějaké daně, se může dostat do pozice daňového dlužníka. Důvodem vzniku daňového nedoplatku může mít např.:

- nedostatek finančních prostředků u dlužníka zapříčiněným druhotnou platební neschopností nebo jinou nepříznivou okolností (ztráta zaměstnání, nemoc, živelná pohroma apod.),
- náhlý vznik daňové povinnosti v podobě doměření daně v rámci kontroly,
- pouhé opomenutí dlužníka zaplatit své daňové povinnosti.

Zákonné možnosti dlužníka na řešení dané situace jsou v podobě podání:

- žádosti o prominutí daně a příslušenství,
- žádosti o posečkání daně nebo povolení splátek ,
- žádosti o prominutí nedoplatku.

Daňový dlužník si může podat žádost kdykoli během daňového řízení. Správce daně těmto žádostem může vyhovět nebo je zamítnout. Konkrétní podmínky ohledně výše uvedených žádostí jsou uvedeny v zákoně⁶. V případě, že si takto daňový dlužník požádá v průběhu daňové exekuce, může být exekuce odložena s tím, že bude-li povolen odklad, budou již provedené úkony zachovány.

---

⁴ blíže viz zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání

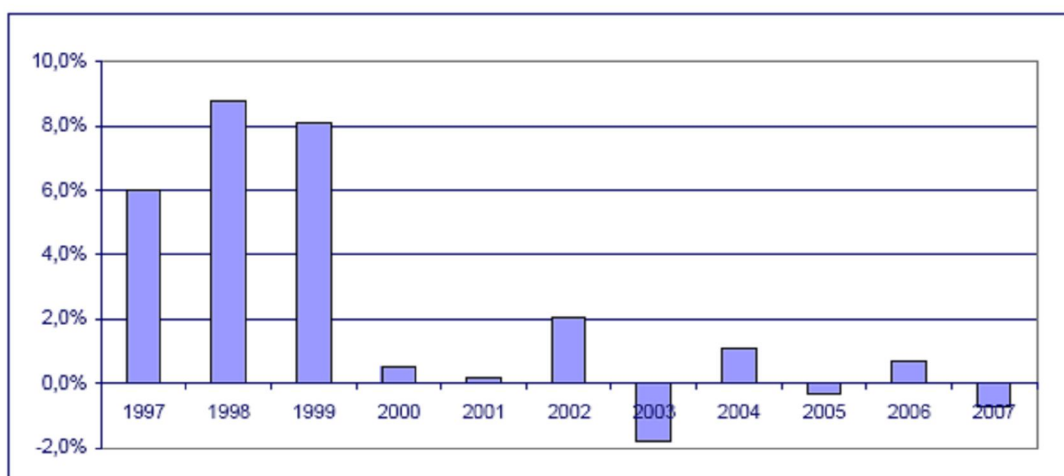
⁵ blíže viz zákon č. 186/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení

⁶ část pátá a část šestá zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků

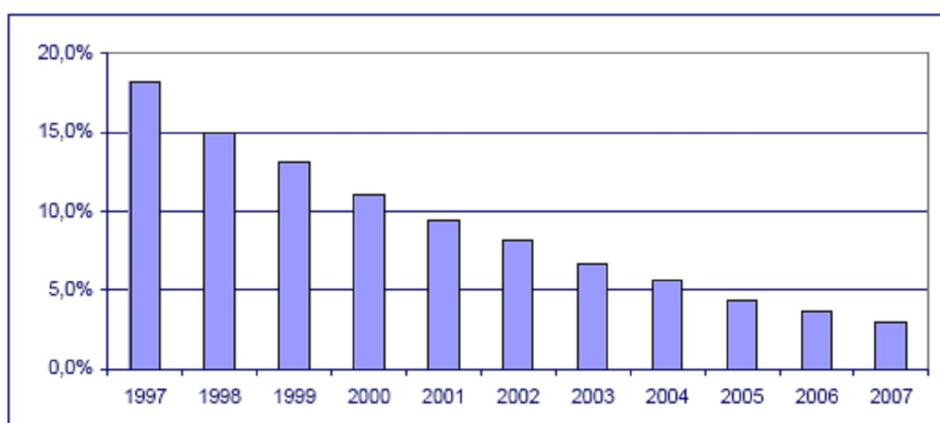
Vývoj daňových nedoplatků dle výroční zprávy MF za rok 2007

Trendy ve vývoji daňových nedoplatků ukazují Grafy č. 1 a č. 2, ze kterých je patrný pozitivní resp. stabilizovaný trend vývoje relativní váhy daňových nedoplatků za poslední období. V posledních sedmi letech se výše daňových nedoplatků v působnosti ÚFO ustálila na hranici okolo sta miliard korun. Od roku 2000 se snížil podíl meziročního přírůstku daňových nedoplatků na celkovém objemu daňové povinnosti starých a nových daní spravovaných v příslušném roce ÚFO na hodnoty do 2% (s výjimkou roku 2002). Za rok 2007 se meziročně podíl daňových nedoplatků na inkasu daní mírně snížil.

Graf č. 1:
Podíl meziročního přírůstku daňových nedoplatků na roční daňové povinnosti (ÚFO)

Graf č. 2:
Podíl daňových nedoplatků na kumulativním inkasu daní

Zdroj: http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/SID-3EA9846B-D4484BD4/cds/Informace_o_cinnosti07.pdf

Hodnocení vymáhání daňových nedoplatků dle výroční zprávy za rok 2007

Základní agregované údaje k posouzení vývoje vymáhaných a vymožených daňových nedoplatků, evidovaných ÚFO za rok 2007 a za předchozí roky, jsou v Tabulce č. 16. Údaje v tabulce ukazují na pozitivní trend ve vývoji objemu vymožených daňových nedoplatků. Příznivý vývoj je patrný i zporovnání podílu vymožených nedoplatku k celkovému objemu vymáhaných daňových nedoplatků.

Tabulka č. 16

Rok *)	Nedoplatky vymáhané		Nedoplatky vymožené	
	Počet případů	Částka (mld. Kč)	Počet případů	Částka (mld. Kč)
2003	1 234 535	54,164	349 375	3,960
2004	1 434 436	64,385	376 258	4,073
2005	1 608 868	68,205	412 234	5,111
2006	1 751 207	68,505	443 009	5,203
2007	1 811 163	68,477	471 228	6,054

Zdroj: http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/SID-3EA9846B-D4484BD4/cds/Informace_o_cinnosti07.pdf

5.1. Podmínky vymáhání

Pro přistoupení k vymáhání musí být splněny současně následující tři podmínky:

- 1) daňový dlužník nezaplatí splatný daňový nedoplatek v zákonné lhůtě (zákonné lhůty splatnosti jsou uvedeny v ZSDP nebo v hmotněprávních daňových zákonech v ustanoveních o lhůtách placení, resp. splatnosti daně) ani v náhradní lhůtě (která, pokud je stanovena, musí být nejméně osmidenní),
- 2) existuje vykonatelný exekuční titul
- 3) právo daň vymáhat nezaniklo dle se jej domáhat (promlčecí lhůta pro vymáhání je 6 let po roce, kdy se nedoplatek stal splatným. K promlčení se nepřihlíží, není-li dlužníkem vznesena námitka promlčení. Lhůtu lze přerušit a počítat novou 6-ti letou lhůtu v případě, že je proveden jakýkdiv úkon, jež směřuje k vybrání nedoplatku. Výjimkou jsou daňové nedoplatky zajištěné na movitých věcech, kde se zástavní právo nemůže promlčet, má-li věřitel zástavu v držení. Další výjimkou jsou daňové nedoplatky zajištěné zástavním právem na nemovitostech, kdy zástavní právo musí být zapsáno v evidenci katastrálního úřadu, promlčení pak nelze namítat do 30-ti let ode dne zápisu do

evidence. Prekluzivní lhůta pro vymáhání je 20 let s počátkem od konce roku, ve kterém se stal nedoplatek splatným (tzn. že právo vymáhat po uplynutí této lhůty zaniklo).

5.1.1. Úkony správce daně před daňovou exekucí

Předpokladem pro vydání exekučního příkazu je existence postížitelného majetku dlužníka, který správce daně má možnost zjistit těmito způsoby:

➤ přímo od dlužníka, a to dvěma způsoby:

1) *prostřednictvím výzvy*

- s odkazem na *zásadu spolupráce* je správce daně oprávněn se formou výzvy dotázat daňového dlužníka, zda a od koho pobírá mzdu nebo jiný pravidelný příjem, popřípadě, u kterého peněžního ústavu má účet a jaké je číslo tohoto účtu. Nesplní-li dotázaný uloženou povinnost nebo uvede-li v odpovědi úmyslně nepravdivé nebo neúplné údaje, může mu správce daně uložit pokutu podle § 37 ZSDP. Výše pokuty by měla být přiměřená výši vymáhané částky a míře nesplnění povinnosti. Nicméně nejsem si jista, zda-li „hrozba“ pokutou je tím účinným prostředkem pro splnění uložené povinnosti, bereme-li v úvahu skutečnost, že jde o dlužníka, který již má daňové nedoplatky a uložením pokuty se nedoplatky ještě zvyšují.

2) *v rámci místního šetření*

- pod pojmem místní šetření si můžeme představit, zjednodušeně řečeno, „návštěvu správce daně u dlužníka“, jehož účelem je zjištění nebo ověření údajů potřebných pro správné vymáhání. Práva a povinnosti spojené s místním šetřením jsou uvedeny v § 15 ZSDP. V praxi pro pracovníky vymáhání je předmětem místního šetření i výběr daní, neboť mnohdy se stane, že dlužník svůj nedoplatek uhradí přímo na místě.

➤ od třetích osob

- další zákonnou možností pro zjištění majetku má správce daně v podobě vydání výzvy podle § 34 ZSDP, tzv. součinnosti třetích osob, a doručení osobě, jež vede příslušnou evidenci majetku (např. údaje o účtech dlužníka se zjišťují u bank, údaje o vlastnictví nemovitostí u katastrálního úřadu, údaje o vlastnictví dopravních prostředků u odboru dopravy příslušného městského úřadu, údaje o místu zaměstnání dlužníků u zdravotních pojišťoven atd.), nebo jež má v držení listiny, ze kterých plynou dlužníkovi příjmy a které dlužník

správci daně nepředložil (např. údaje o příjmech z pronájmu u nájemníků, údaje o vystavených fakturách u účetních dlužníků atd.). Vzhledem k tomu, že výzvy jsou rozhodnutími, kterými se ukládají určité povinnosti nepeněžité povahy, vztahuje se na třetí osoby ustanovení ohledně uložení pokuty, jako je tomu u dlužníků, a navíc ještě ustanovení ohledně mlčenlivosti.

5.1.2. Zahájení vymáhání

Vymáhání je zahajováno výzvou k zaplacení daňového nedoplatku v náhradní lhůtě podle § 73 ZSDP. Ve výzvě je uvedena 15-ti denní lhůta pro podání opravného prostředku formou odvolání, jehož podání nemá odkladný účinek, dále lhůta pro plnění (minimálně osmidenní) a upozornění, že v případě nezaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě bude nařízená daňová exekuce a zahájeno samotné vymáhání vydáním exekučního příkazu.

Vymáhání však může být zahájeno bez vydání výzvy k zaplacení, rovnou vydáním exekučního příkazu. K této možnosti správce daně přikročí v případě, hrozí-li nebezpečí, že pokud nebude přistoupeno neprodleně k vymáhání, bude účel zmařen. Nebezpečím se rozumí např. skutečnost, že majetek, na který má být předmětem exekuce, bude na jiného převeden nebo znehodnocen. Opravným prostředkem proti tomuto exekučnímu příkazu je odvolání ve lhůtě 15-ti dnů ode dne doručení a jeho podání nemá odkladný účinek.

5.2. Způsoby vymáhání

Správce daně může vymáhání nedoplatku, který je u něj evidován, provést sám, nebo může o provedení vymáhání požádat soud nebo soudního exekutora. Další možností vymáhání nedoplatku je pomocí mezinárodního vymáhání. V praxi si vymáhání z větší části provádí správce daně sám.

Volba způsobu vymáhání nedoplatku správce daně je ovlivněna:

- *zásadou hospodárnosti,*
- výší nedoplatku,
- majetkovými poměry daňového dlužníka,
- individuálním posouzením pracovníka správce daně s ohledem na předchozí zkušenosti s daňovým dlužníkem.

5.2.1. Exekuční způsoby vymáhání nedoplatku správcem daně

Správce daně může podle § 73 odst. 6 provést daňovou exekuci vydáním exekučního příkazu pouze na (tento výčet je taxativní):

- příkázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank nebo jiné pohledávky,
- srážku ze mzdy, jiné odměny za závislou činnost nebo náhrady za pracovní příjem, důchody, sociální a nemocenské dávky, stipendia apod.,
- prodej movitých věcí,
- prodej nemovitostí (včetně spoluvlastnického podílu).

5.2.2. Exekuční způsoby vymáhání nedoplatku soudem

Soud může podle části šesté OSŘ nařídít výkon rozhodnutí na:

- srážky ze mzdy (a jiných příjmů),
- příkázání pohledávky (pohledávky z účtu u peněžního ústavu, jiných peněžitých pohledávek, postižení jiných majetkových práv),
- prodej movitých věcí,
- prodej nemovitosti (a prodej spoluvlastnického podílu, prodej zástavy),
- soudcovské zástavní právo na nemovitostech,
- prodej podniku.

Možnosti požádání soudu o vymáhání, formou podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, je většinou využíváno v případech, kdy má být proveden výkon rozhodnutí, k němuž správce daně není oprávněn. Soudní poplatky spojené s tímto řízením pro správce daně nevyplývají žádané, neboť je od nich osvobozen. Z tohoto pohledu se může jevit požádání soudu jako levná možnost, nikoliv efektivní. Zkušenosti s vymáháním přes soudy je převážně špatná, a to vzhledem k jejich přetíženosti a z toho vyplývající délce trvání soudního řízení. Příkladem může být návrh správce daně na nařízení exekuce podaný v roce 1999 a do letošního roku nevyřízený.

5.2.3. Exekuční způsoby vymáhání nedoplatku soudním exekutorem

Soudní exekutor se při provádění exekuce, rovněž jako správce daně, řídí nejdříve speciální úpravou, tj. exekučním řádem a po té obecnou úpravou, tj. OSŘ.

Podle § 59 exekučního řádu může exekuci provést:

- srážkami ze mzdy a jiných příjmů,

- příkázáním pohledávky,
- prodejem movitých věcí a nemovitostí (exekuci prodejem zástavy lze pro zajištěnou pohledávku provést prodejem zastavených movitých věcí a nemovitostí),
- prodejem podniku.

Požádání o vymáhání soudního exekutora, formou podání návrhu na nařízení exekuce, není tak časté.

Osobně s tímto způsobem vymáhání nedoplatku nesouhlasím, především s výši odměny exekutora a způsobem jejího uspokojování. Nezřídka se v praxi stává, že exekucí jsou vymoženy pouze náklady exekuce, do kterých patří i odměna exekutora. Ta mnohdy mnohonásobně převyšuje pohledávku věřitele, která je předmětem exekuce, čímž může krátit jeho uspokojení ale i uspokojení ostatních věřitelů.

Příklad z praxe: Soudní exekutor vydá exekuční příkaz na prodej nemovitostí pro pohledávku oprávněného zhruba 44.000,- Kč. Předmětná nemovitost, na které vázne zástavní právo ve výši 2 600.000,- Kč, a které vzniklo ještě před nařízením exekuce, je v dražbě prodána za 2.666 000,- Kč. Výše odměny exekutora při prodeji nemovitosti je závislá od výše rozdělovaného výtěžku dosaženého prodejem nemovitosti v dražbě mezi věřitele. Soudnímu exekutorovi činí náklady exekuce (včetně jeho odměny) 406.000,- Kč, jenž se z výtěžku uspokojí jako první v pořadí. Druhá se uspokojí pohledávka zástavního věřitele pouze do částky 2 260.000,- Kč a pohledávka oprávněného se nespokojí vůbec, neboť výtěžek exekuce nebyl dostatečný pro její uspokojení. Pokud by exekuci prováděl soud nebo správce daně, náklady řízení by byly mnohem nižší. Pohledávka zástavního věřitele by byla uspokojena v plném rozsahu a částečně by byla uspokojena i pohledávka oprávněného.

V tomto ohledu bych navrhovala změnu právní úpravy ohledně způsobu výpočtu výše a pořadí uspokojení odměny. Jednoznačně bych oddělila skutečné náklady exekuce a odměnu exekutora, kdy náklady exekuce by byly hrazeny přednostně, tak jak je tomu dosud, a odměna exekutora teprve po té, co by byla uhrazena pohledávka věřitele, pro kterou vede exekuci. Výši odměny bych odvíjela pouze od výše vymožené pohledávky oprávněného u všech výkonu rozhodnutí, tzn. že bych zrušila odměnu z rozdělovaného výtěžku.

5.2.4. Mezinárodní vymáhání

Správce daně může postihnout majetek dlužníka, který se nachází v zahraničí, v rámci mezinárodní spolupráce. Stejně tak správce daně může postihovat majetek dlužníka pro cizí stát. Konkrétní postupy a podmínky, za kterých orgány ČR nejen požadují, ale i poskytují nebo přijímají mezinárodní pomoc upravuje zákon č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek. Hlavním orgánem ČR který zajišťuje mezinárodní pomoc je ministerstvo financí (dále jen „MF“).

Mezinárodní pomoc může probíhat:

- s členskými státy Evropské unie,
- se státy, s nimiž má ČR uzavřenou mezinárodní smlouvu o spolupráci při vymáhání pohledávek veřejných rozpočtů,

a může spočívat v:

- žádosti o informace,
- žádosti o doručení,
- žádosti o vymáhání.

Mezinárodní pomoci může být využito pouze u některých finančních pohledávek, ve vztahu k daním, se jedná jen o:

- daně z příjmů (právnických a fyzických osob),
- daň z nemovitostí,
- daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí,
- daň z přidané hodnoty,
- daně spotřební,
- úroky, pokuty, penále a náklady související s těmito daněmi.

Požadování i vyřizování mezinárodní pomoci vede přes několik organizačních složek státu, není proto způsobem tak rychlým, jak by bylo zapotřebí. Především v oblasti vymáhání hraje čas důležitou roli.

5.3. Postupy správce daně při provádění vlastní exekuce

5.3.1. Exekuční příkaz na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank (dále jen „exekuční příkaz na účet“)

Exekuční příkaz na účet je jednou z nejčastějších forem daňové exekuce. Správce daně v něm přikáže bance, aby po nabytí právní moci příkazem odepsala pohledávku z účtu daňového dlužníka, auhradila ji po právní moci příkazem správci daně. Současně zakáže daňovému dlužníkovi, aby po tom, kdy mu bude doručen příkaz, nakládal s prostředky na účtu až do výše vykonatelné pohledávky.

V praxi je běžné a zákon to umožňuje, že exekučním příkazem na účet postihne správce daně více účtů u více bank najednou.

Typy účtů, jež mohou být předmětem exekuce:

- běžný účet (korunový, devizový),
- termínovaný vklad (odepsání pohledávky z účtu může být realizováno pouze pro splatné pohledávky),
- stavební spoření (odepsáním pohledávky z účtu ztrácí dlužník nárok na výplatu státní podpory, která je na tomto účtu evidovaná a spořitelna má povinnost ji vrátit MF; při neoprávněné exekuci, MF vydá osvědčení o neoprávněnosti vymáhání, na jehož základě se obnoví nárok na výplatu státní podpory).

Výjimka

Jedinou výjimkou, ze zákazu nakládání, jsou prostředky, které jsou výslovným prohlášením daňového dlužníka určeny pro výplatu mezd jeho zaměstnanců pro nejbližší výplatní období. Prohlášení o prostředcích na výplatu mezd, na jehož základě je provedena výplata, předkládá bance přímo dlužník. Banka nemá povinnost informovat správce daně, tedy se ani nemusí dozvědět, že tato výplata proběhla a zda-li proběhla na základě skutečných údajů.

Doručování exekučního příkazu

Exekuční příkaz se nejprve doručuje bance a po té daňovému dlužníkovi. Pořadí pro doručování je dáno zákonem (§ 304 odst. 2 OSŘ). Důvod, proč právě v tomto pořadí, je ten, že pokud by tomu bylo naopak, mohl by daňový dlužník vybrat peníze z účtu a exekuce by byla zmařena.

Exekuční náklady

Odesláním exekučního příkazu vznikají daňovému dlužníkovi exekuční náklady, které jsou již vdaném exekučním příkaze uvedeny a o které je vymáhaná pohledávka navýšena.

Opravné prostředky

Banka i dlužník mohou proti exekučnímu příkazu podat námitky (v případě, že předcházela výzva k zaplacení), do 15-ti dnů ode doručení exekučního příkazu, jejichž podání nemá odkladný účinek.

Vyrozumění o právní moci a postižení pohledávky

Po nabytí právní moci exekučního příkazu, zašle správce daně do banky vyrozumění o právní moci. Dlužníkovi se vyrozumění neposílá. Banka má povinnost ve dni, který následuje po obdržení vyrozumění o právní moci, vyplatit správci daně peněžní prostředky, které jsou v daném okamžiku na účtu, do výše vykonatelného nedoplatku. V případě, že výplata peněžních prostředků je vázána lhůtou pro výplatu, např. prostředky uložené na termínovaném účtu, má banka povinnost je vyplatit až po uplynutí lhůty. Právní úprava pamatuje i na případ, kdy v daném okamžiku není na účtu dostatek peněžních prostředků pro uspokojení celého vykonatelného nedoplatku. Exekuce se totiž týká prostředků, které na účet byly připsány dodatečně, nejpozději do 6-ti měsíců ode dne doručení vyrozumění o právní moci, a které má banka povinnost vyplatit.

Zánik exekuce

Exekuce zaniká ze zákona provedením výplaty nebo uplynutím sledovací lhůty, proto správce daně v této věci nevydává žádné rozhodnutí. Je-li daňový nedoplatek uhrazen jiným způsobem než zpředmětné exekuce (např. samotným dlužníkem nebo z jiné exekuce), správce daně vydá rozhodnutí o zastavení řízení, a to v rozsahu v jakém byla provedena úhrada. Při vydávání rozhodnutí o zastavení řízení v celém rozsahu, tzn. je-li nedoplatek uhrazen úplně, používá správce daně ustanovení § 27 ZSDP. Vydává-li rozhodnutí o zastavení řízení částečné, tzn. je-li nedoplatek uhrazen z části, používá ustanovení § 73 odst. 7 ZSDP a ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) a odst. 4 OSŘ.

Neplnění exekučního příkazu

Pokud banka nepostupuje podle v exekučním příkaze uložených povinností a tímto postupem je zkráceno právo správce daně spočívající v nižším uspokojení,

může se správce daně domáhat nápravy v podobě podání poddlužnické žaloby u soudu podle § 311 OSŘ. Předmětem žaloby je zaplacení částky bankou, o kterou byl správce daně zkrácen při nesprávném postupu. Soud na základě poddlužnické žaloby vydá platební rozkaz, který je exekučním titulem pro případný výkon rozhodnutí prováděným soudem. To znamená, že správce daně nemůže vymáhat na poddlužníkovi, ale musí se obrátit na soud v podobě návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí. V praxi se však často nestává, že by banka postupovala nesprávně, aby byl správce daně zkrácen a musel podávat poddlužnickou žalobu. Spíše se lze setkat s nesprávným postupem banky, kdy je poškozen daňový dlužník. Při nedostatku prostředků v den obdržení právní moci, má banka povinnost vyplatit dodatečně připsané prostředky okamžiku jejich připsání, ta však dodatečně připsané prostředky vyplácí až uplynutím 6-ti měsíční lhůty. Daňovému dlužníkovi tak za dobu, kdy banka blokuje prostředky, vznikají u správce daně úroky z vymáhaného nedoplatku (je-li jím daňová povinnost).

5.3.2. Exekuční příkaz na jiné pohledávky

Exekučním příkazem na jiné pohledávky správce daně zakáže daňovému dlužníkovi, aby se svou pohledávkou jakkoli nakládal (např. postoupil tuto pohledávku jinému, provedl započtení). Dlužníkovi daňového dlužníka, tzv. poddlužníkovi, zakáže správce daně, aby po tom, kdy mu bylo doručen exekuční příkaz, dlužníkovi jeho pohledávku vyplatil.

Postižitelné a nepostižitelné pohledávky

Pod pohledávkou rozumíme právo věřitele na plnění od dlužníka, přičemž dlužníkovi současně vzniká povinnost plnit závazek vůči věřiteli. Exekucí mohou být postiženy pohledávky, které doposud nejsou splatné, stejně tak i dílčí pohledávky, které budou z téhož právního důvodu vznikat (např. nájemné).

Zákon nestanoví, které konkrétní pohledávky lze postihnout, avšak § 317 OSŘ stanoví, které pohledávky nelze postihnout:

- náhrada z pojistné smlouvy, která má být použita k novému vybudování nebo k opravě budovy,
- peněžité dávky sociální péče a dávky státní sociální podpory.

Příklady jiných pohledávek, které lze postihnout a které jsou v praxi správcem daně běžně postihovány:

- pohledávky z titulu nájemní smlouvy,

- pohledávky z titulu kupní smlouvy (kupní cena nebyla vypořádána, nebo jen částečně),
- pohledávky z titulu odběratelsko-dodavatelských vztahů (např. neuhrazené faktury),
- penzijní připojištění (pohledávka z tohoto titulu je vyplacena na základě podmínek, jež jsou uvedeny ve smlouvě, tzn. že výplata může proběhnout např. až za 10 let). Tuto skutečnost by správce daně měl brát v potaz i s ohledem na promlčení a prekluzivní lhůtu pro vymáhání.

Výjimky v rozsahu postižení

Pohledávky podnikajících fyzických osob, které vznikly při jejich podnikání, a dále autorské odměny lze postihnout jen ve výši 2/5. Postihnout tyto pohledávky ve výši 3/5 lze pro vymáhání ~~ř~~podnostních pohledávek uvedených podle § 279 odst. 2 OSŘ (např. pohledávky na daních).

Doručování exekučního příkazu

Exekuční příkaz se nejprve doručuje poddlužníkovi a po té daňovému dlužníkovi. Pořadí pro doručování je dáno zákonem (§ 313 odst. 2 OSŘ). Důvod je stejný jako u exekučního příkazu na účet, zamezení nakládání s pohledávkou ještě předtím než obdrží poddlužník exekuční příkaz.

Exekuční náklady

Vznikají rovněž odesláním exekučního příkazu a jsou již v daném exekučním uvedeny, jako je tomu u exekučního příkazu na účet.

Opravné prostředky

Všechny osoby, tj. poddlužník i dlužník, mohou proti exekučním příkazům podat námitky (v případě, že předcházela výzva k zaplacení) do 15-ti dnů ode doručení exekučního příkazu. Podané námitky nemají odkladné účinky.

Námitka a rozhodnutí o zastavení

Častým důvodem pro podání námitky, se kterým se lze v praxi setkat, je namítání úhrady postižené pohledávky (úplně nebo jen zčásti), především ze strany poddlužníka. Shledá-li správce daně námitku oprávněnou, po té, co prověří namítané skutečnosti, vydá rozhodnutí o námitce, kde jí vyhoví a zároveň vydá rozhodnutí o zastavení řízení. V opačném případě vydá pouze rozhodnutí o zamítnutí námitky.

Vyrozumění o právní moci a postižení pohledávky

Po nabytí právní moci exekučního příkazu, zašle správce daně poddlužníkovi vyrozumění o právní moci, dlužníkovi se vyrozumění neposílá. Poddlužník má povinnost ve dni, který následuje po obdržení vyrozumění o právní moci, vyplatit správci daně splatné pohledávky, které má vůči daňovému dlužníkovi, do výše vykonatelného nedoplatku s ohledem na výši postižené pohledávky.

Neplnění exekučního příkazu

Jestliže poddlužník nevyplatí správci daně postiženou pohledávku řádně a včas, může zákonem zmocněný správce daně tuto pohledávku vymáhat prostřednictvím podání poddlužnické žaloby podle § 315 OSŘ. Nebude-li správce daně pohledávku na poddlužníkovi včas soudně vymáhat nebo neoznámí daňovému dlužníkovi, že pohledávku vymáhá, je povinen správce daně nahradit daňovému dlužníkovi škodu, která mu tím vznikla (např. škodu vzniklou tím, že se pohledávka promlčela nebo prekludovala). S ohledem na tuto skutečnost by měl správce daně u postihované pohledávky v první řadě sledovat její splatnost ve vztahu k její lhůtě promlčení.

Zánik exekuce

Exekuce zaniká ze zákona provedením úhrady pohledávky správci daně, není tudíž vydáváno žádné rozhodnutí. Jedná-li se o pohledávku dlužníka, který má povinnost vést účetnictví nebo daňovou evidenci, správce daně o úhradě postižené pohledávky daňového dlužníka vyzoomí. Pokud je daňový nedoplatek uhrazen jiným způsobem, než z předmětné exekuce (např. samotným dlužníkem nebo z jiné exekuce), správce daně vydá rozhodnutí o zastavení řízení, a to v rozsahu v jakém byla provedena úhrada. Při vydávání rozhodnutí o zastavení řízení v celém rozsahu, tzn. je-li nedoplatek uhrazen úplně, používá správce daně ustanovení § 27 ZSDP. Vydává-li rozhodnutí o zastavení řízení částečné, tzn. je-li nedoplatek uhrazen z části, používá ustanovení § 73 odst. 7 ZSDP a ustanovení § 268 odst. 4 OSŘ.

5.3.3. Exekuční příkaz na srážku ze mzdy

Exekučním příkazem na srážku ze mzdy (nebo platu) a jiných příjmů přikáže správce daně plátcí mzdy, aby ode dne jeho doručení prováděl srážky ze mzdy, které odpovídají výši vymáhané daňové pohledávky, a nevyplácel je dlužníkovi. Daňový dlužník doručením exekučního příkazu plátcí mzdy ztrácí právo na výplatu části mzdy.

Jinými příjmy jsou zejména:

- odměna z dohody o pracovní činnosti,
- náhrada mzdy nebo platu (cestovní náhrady se do mzdy nezapočítávají a tudíž nepodléhají exekuci),
- odměna za pracovní pohotovost,
- odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá zaměstnanci v souvislosti se skončením zaměstnání,
- peněžité plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním,
- nemocenské dávky,
- podpory při ošetřování člena rodiny,
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství,
- peněžité pomoci v mateřství.

Základní nezabavitelná částka

Základní nezabavitelná částka se skládá jednak z nezabavitelných částek pro dlužníka a jednak z nezabavitelných částek pro každou další osobu vyživovanou dlužníkem. Výše základních nezabavitelných částek se stanoví v nařízení o nezabavitelných částkách z částky životního minima jednotlivce⁷ a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu⁸. Součet těchto částek tvoří tzv. výpočtovou základnu. Pro dlužníka činí nezabavitelná částka 2/3 výpočtové základny. Pro každou další osobu vyživovanou osobu činí nezabavitelná částka 1/4 výpočtové základny.

Stanovení nezabavitelné částky pro rok 2008:

Životní minimum: 3.126,-Kč.

Normativní náklady na bydlení jednotlivce: 3.155,-Kč

Výpočtová základna: 6.281,-Kč (= 3.126,-Kč + 3.155,-Kč)

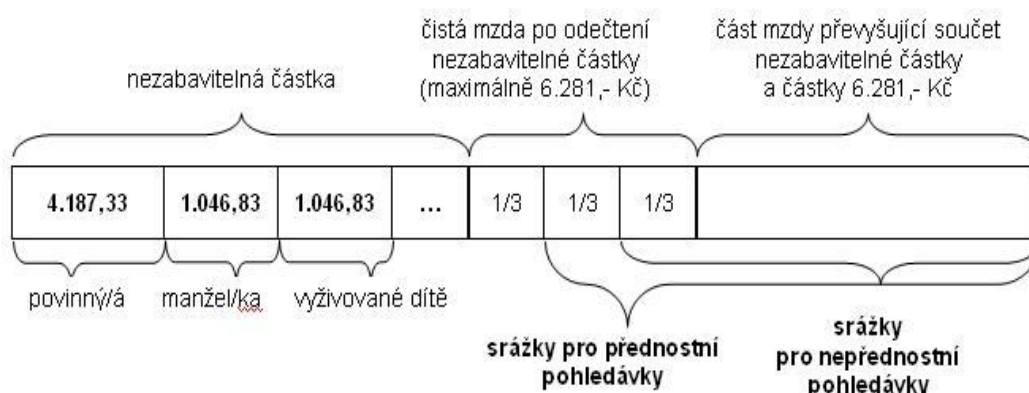
Základní nezabavitelná částka: pro dlužníka - 4.187,33 Kč,

pro vyživovanou osobu - 1.046,83 Kč.

⁷ Nařízení vlády č. 110/2006 o životním a existenčním minimu

⁸ Nařízení vlády č. 111/2006 o pomoci při hmotné nouzi

Situaci znázorňuje tento náskres:

Zdroj: <http://www.ochrance.cz/dokumenty/dokument.php?back=/pomoc/index.php&doc=657>

Rozsah postižení

Základem pro srážku ze mzdy je čistá mzda, která se vypočítá z hrubé mzdy, od níž se odečte záloha na daň z příjmů a pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Z čisté mzdy se odečte základní nezabavitelná částka. Tento rozdíl se zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách. 1/3 z této částky je srážkou ze mzdy. Pro pohledávky přednostní uvedené v § 279 odst. 2 OSŘ, mezi něž pohledávky na daních patří, jsou srážkou ze mzdy 2/3 z této částky.

Výjimka z rozsahu postižení

Částka rozdílu mzdy, jež přesahuje 150% životního minima (v současné době je to částka ve výši 6.281,- Kč), se srazí bez omezení, tzn., že 1/3 může dosahovat v současné době nejvýše 2.093,-Kč.

Praktický příklad výpočtu srážky ze mzdy pro přednostní pohledávku :

Vdaná žena, která vyživuje 3 děti, pobírá čistou mzdu ve výši 15.000,- Kč.

1. základní nezabavitelná částka činí: 8.372,65 Kč, po zaokrouhlení: 8.373,- Kč
  - pro dlužníka: 4.187,33 Kč
  - pro vyživované osoby: 4.185,32 Kč
[1.046,33 Kč (na manžela) + 3 x 1.046,33 Kč (na 3 děti)]
2. rozdíl čisté mzdy a nezabavitelné částky: 6.627,- Kč.
3. plně zabavitelná částka bez omezení: 6.627,- Kč – 6.281,- Kč = 346,-Kč.
4. 2/3 z rozdílu čisté mzdy, nejvýše z částky 6.232,- Kč: 2x 2.093,- Kč = 4.186,- Kč.
5. celková srážka ze mzdy činí: 4.186,- Kč + 346,- Kč = **4.532,- Kč**.
6. dlužníkovi bude vyplaceno: **10.468,- Kč**.

Doručování exekučního příkazu

Správce daně doručuje exekuční příkaz dlužníkovi i plátcí mzdy současně, nehrozí zde nebezpečí zmaření exekuce vzhledem k povaze mzdy. Spíše se v praxi stává, že dlužník ukončí pracovní poměr. Spolu s exekučním příkazem zasílá správce daně plátcí mzdy „Pokyny“, které obsahují postup při provádění srážek.

Exekuční náklady

Vznikají rovněž odesláním exekučního příkazu. Jsou již v daném exekuční uvedeny, jako je tomu u exekučního příkazu na účet.

Opravné prostředky

Plátce mzdy i dlužník mohou proti exekučním příkazem podat námitky (v případě, že předcházela výzva k zaplacení) do 15-ti dnů ode jeho doručení. Podané námitky nemají odkladný účinek.

Vyrozumění o právní moci a postižení pohledávky

O nabytí právní moci exekučního příkazu vyrozumí správce daně plátce mzdy. Ten je povinen, po jeho obdržení, vyplácet správci daně srážky ze mzdy dlužníka do výše vykonatelného nedoplatku.

Změna plátce mzdy

Jestliže daňový dlužník změní zaměstnání, čímž se změní plátce mzdy, vzniká novému plátcí mzdy povinnost provádět srážky ze mzdy daňového dlužníka. Okamžik vzniku povinnosti je den, kdy se nový plátce mzdy od daňového dlužníka nebo jeho dosavadního plátce mzdy dozví, že byl příslušným správcem daně vydán exekuční příkaz na srážku a pro jaké pohledávky. V případě, že se o exekuci nedozví předchozím způsobem, vzniká plátcí mzdy tato povinnost dnem, kdy obdrží Rozhodnutí o změně plátce mzdy ve smyslu § 294 odst. 3 OSŘ. Pořadí, které získala pohledávka správce daně, jí zůstává zachováno i u nového plátce mzdy. O změnu plátce mzdy nejde, jestliže dlužníkovi vznikne nárok na nemocenskou dávku, kterou vyplácí plátce mzdy.

Neplnění exekučního příkazu

Jestliže plátce mzdy nevyplatí správci daně postiženou pohledávku řádně a včas, může se správce daně domáhat práva na vyplacení srážek prostřednictvím poddlužnické žaloby podle § 292 OSŘ.

Zánik exekuce

Exekuce zaniká ze zákona vyplacením srážek ze mzdy až do výše pohledávky správce daně, proto správce daně v této věci nevydává žádné rozhodnutí. Je-li daňový nedoplatek uhrazen jiným způsobem než zpředmětné exekuce (např. samotným dlužníkem nebo z jiné exekuce), správce daně vydá rozhodnutí o zastavení řízení, a to v rozsahu v jakém byla provedena úhrada. Rozhodnutí o zastavení řízení může být proto úplné (je-li nedoplatek uhrazen zcela) nebo částečné (je-li nedoplatek uhrazen z části).

5.3.4. Exekuční příkaz na prodej movitých věcí

Exekučním příkazem na prodej movitých věcí správce daně vydává zákaz daňovému dlužníkovi nakládat svěcmi, které vykonavatel (pověřený pracovník správce daně) sepiše. Současně jej poučí o tom, že porušení zákazu může být kvalifikováno jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí.

Pojem movité věci není v zákoně definován, naproti tomu jsou zákonem (§ 119 odst. 2 občanského zákoníku) definovány nemovité věci, kterými jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem. Z toho lze odvodit, že za movité věci zákon označuje ty, které lze přemístit na jiné místo, aniž by byla narušena jejich podstata.

Exekuční příkaz, kromě základní údajů o dlužníkovi a vymáhané pohledávce, obsahuje:

- informaci o tom, že výkon bude veden na movité věci (nemusí být uvedeno na které konkrétní věci),
- pověření výkonného úředníka k provedení exekuce a k přijímání peněz v hotovosti,
- případný souhlas (toho, jež pověřuje pracovníky, tj. ředitel FÚ) ke vstupu do bytu daňového dlužníka a jeho osobní prohlídce podle § 325a OSŘ,
- a dále pokyny správce daně k vedení exekuce, zejména pokyn omezit sepisování pouze na věci, které stačí k uhrazení zbývajících částí dluhu v případě, že část bude dlužníkem před zahájením sepisování zaplácena v hotovosti.

Věci nepodléhající exekuci:

- věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které výkonu rozhodnutí nepodléhají,
- věci, které dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování svých potřeb a své rodiny,

- věci podnikatele, které nezbytně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti (v případě, že jsou tyto věci předmětem zástavního práva a je-li předmětem exekuce pohledávka zajištěná tímto zástavním právem, pak exekuci podléhají),
- věci, které dlužník nezbytně potřebuje k plnění svých pracovních úkolů,
- věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.

Nezbytnost věcí se posuzuje z okolností konkrétního případu, zejména na základě námitek daňového dlužníka.

Demonstrativní výčet vyloučených věcí dle OSŘ:

- běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti,
- snubní prsten a jiné předměty podobné povahy,
- zdravotnické potřeby a jiné věci, které daňový dlužník potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě,
- hotové peníze do částky 1000,- Kč.

Movité věci zvláštní povahy podléhající exekuci:

- peníze, drahé kovy, valuty
- vkladní knížky, cenné papíry a jiné listiny, jichž je třeba k uplatnění práva
- majetek patřící do společného jmění manželů (dále jen "SJM"), je-li vymáhána pohledávka, která vznikla za trvání manželství.

Doručování exekučního příkazu

Exekuční příkaz na exekuci prodejem movitých věcí správce daně doručuje daňovému dlužníkovi a manželu dlužníka (týká-li se exekuce věcí, které tvoří společné jmění manželů) až při provádění výkonu. V případě, že dlužník (manžel dlužníka) není při provádění exekuce zastížen, potažmo přítomen, doručí se exekuční příkaz spolu se soupisem movitých věcí, po provedení exekuce.

Exekuční náklady

Exekuční náklady za zabavení vznikají tehdy, oznámí-li vykonavatel dlužníkovi důvod svého příchodu, kterým je provedení soupisu movitých věcí v rámci exekuce, a sepsání úvodní věty soupisu. Exekuční náklady nejsou uvedeny v exekučním příkaze jako v ostatních případech, neboť dlužník může zaplatit nedoplatek na místě ještě před samotným provedením soupisu. Jejich předběžná výše se však uvádí v soupise movitých věcí. Exekuční náklady za výkon prodeje vznikají zahájením dražby a sepsáním úvodní věty dražebního protokolu.

Exekuční náklady za zabavení i za výkon prodeje se stanovují zvláštním rozhodnutím, stejně tak i případné hotové výdaje. Hotovými výdaji nejčastěji bývají výdaje za přepravu zabavených věcí, za služby zámečnicka nebo za uschování věcí u osob odlišných od správce daně.

Opravné prostředky

Proti exekučnímu příkazu lze podat námitky v 15-ti denní lhůtě. Právní ochranu osobám, jejichž majetek byl postižen exekucí, poskytuje též vylučovací (excindační) žaloba podaná u soudu podle § 267 OSŘ. Tuto žalobu podává třetí osoba, tj. osoba rozdílná od dlužníka, jejíž věc byla postižena exekucí, ačkoliv k ní má právo, které exekuci nepřipouští.

Činnost vykonavatele:

1. Prohlídka prostor

- vykonavatel je oprávněn prohledat byt daňového dlužníka a jiné místnosti, které užívá a v nichž má své věci, jeho skříně a jiné schránky a jestliže je to třeba, i šaty, které má dlužník na sobě (osobní prohlídku provádí osoba stejného pohlaví jako dlužník). Správce daně má právo si zjednat přístup i překonáním překážek v podobě otevření zámků a při odchodu musí opět zabezpečit. Technicky se vstup do bytu nebo jiných prostor zajišťuje sezámečnickem. Po opětovném zabezpečení (výměnou zámku, který byl při vstupu odvrtán) je dlužníkovi zanecháno vyrozumění o provedení exekuce s uvedením, že klíče od nového zámku jsou uloženy na místním oddělení Policie ČR, které budou vydány po předložení občanského průkazu.

2. Soupis movitých věcí

- soupis obsahuje věci takového druhu a v takovém množství, kde je předpoklad, že jejich prodejem budou získány prostředky k uhrazení dluhu a nákladů za výkon zabavení a nákladů za výkon prodeje. Při provádění soupisu se provádí fotodokumentace jeho průběhu a jednotlivých sepisovaných věcí, což snižuje nutnost podrobného popisu věcí a jejich stavu a usnadňuje jejich případnou identifikaci v budoucnu. Je-li to potřeba, je k provádění soupisu přibrána i vhodná osoba (dle možnosti zástupce orgánu obce) a dále je možno požádat o ochranu orgány policie s odkazem na ustanovení § 44 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Všechny osoby, jež se účastnily exekuce, včetně zámečnicka, musí být prokazatelně poučeny o povinnosti zachovávat mlčenlivost.

3. Zajištění sepsaných věcí

- sepsané movité věci, kromě perěz nalezených u daňového dlužníka, se buď ponechají na místě, kde byly sepsány, nebo je správce daně vezme do úchovy. Uschování může být provedeno u samotného správce daně, tj. v budově finančního úřadu, nebo u třetí osoby (např. autobazar). Odebrané peníze se složí na účet správce daně.

4. Provedení odhadu movitých věcí

- po právní moci exekučního příkazu se sepsané věci odhadnou, pokud cena není stanovena úředně (viz § 5 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách). V jednoduchých případech provádí správce daně odhad sám. Ve složitějších případech se přibere znalec.

5. Prodej sepsaných věcí v dražbě

- správce daně oznamuje dražební rok formou dražební vyhlášky, kterou doručuje daňovému dlužníkovi, manželu dlužníka a spoluvlastníku věci. Místnímu orgánu státní správy, v jehož obvodu bude dražba konána, a v jehož obvodu má dlužník bydliště (sídlo), se dražební vyhláška doručuje spolu se žádostí o její vyvěšení na úřední desce. Rovněž správce daně vyvěsí dražební vyhlášku na své úřední desce. Lhůta pro vyvěšení dražební vyhlášky je nejméně 15 dnů před konáním dražby. Dražební vyhláška obsahuje: označení správce daně; místo a čas dražby; základní přehled dražených věcí a vyvolávacích cen; místo, kam je možno se obrátit pro další informace, případně dražené věci si prohlédnout. Základní pravidla dražby jsou obsahem dražebního řádu, tento musí být v době dražby k dispozici osobám, jež se účastní dražby. Účastníky dražby v roli dražitele nesmějí být pracovníci správce daně, dlužník a manžel dlužníka. Vyvolávací cena, tzv. nejnižší podání, činí u dražených movitých věcí 1/3 odhadní ceny, popř. úředně stanovené ceny. Vlastnictví k movité věci se nabývá udělením příklepu a zaplacením nejvyšší ceny, která byla při dražbě dosažena tzv. nejvyššího podání ihned na místě. Na vydražitele nepřecházejí zástavní a zadržovací práva, neboť přechodem vlastnictví zanikají. V případě, že dlužník je plátcem daně z přidané hodnoty a dražené movité věci byly zahrnuty do obchodního majetku, podléhají při prodeji rovněž dani z přidané hodnoty. Správce daně vystaví daňový doklad, který na požádání vydá i vydražiteli, a který musí obsahovat náležitosti podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“). V tomto případě jsou v rozporu ZSDP a ZDPH,

neboť podle ZSDP je správce daně povinen zachovávat mlčenlivost a na dražební vyhlášku neuvádí jméno dlužníka. Při vydávání daňového dokladu však musí podle ZDPH v něm uvést údaje o dlužníkovi, a to dokonce včetně DIČ - daňového identifikačního čísla, které se skládá z rodného čísla dlužníka.

Uvedený způsob exekuce je nejméně výnosný (s ohledem na výši nejnižšího podání a návštěvnosti dražeb). Vezmeme-li v potaz jeho pracnost provedení, výtěžek a psychickou zátěž pracovníků správce daně, jež provádí samotnou exekuci, zvláště v případech jsou-li přítomny děti nebo napadali dlužník vykonavatele slovně nebo fyzicky, je nasnadě si položit otázku, je-li způsobem efektivním a hospodárným. Na druhou stranu je tento způsob mnohdy jediným účinným prostředkem, jak přimět daňového dlužníka zaplatit svůj daňový nedoplatek nebo alespoň jej začít splácet. V praxi se, vzhledem k výše uvedenému, exekuce na prodej movitých věcí využívá až jako poslední možnost.

5.3.5. Exekuční příkaz na prodej nemovitostí

Exekučním příkazem na prodej nemovitostí správce daně zakazuje dlužníkovi, aby nemovitost převedl na někoho jiného, nebo ji zatížil (zejména věným břemenem nebo zástavním právem). Dále se v něm uloží dlužníkovi, aby do 15 dnů oznámil, zda a kdo má k nemovitosti předkupní právo, s poučením, že při neoznámení dlužník odpovídá za škodu tím způsobenou.

Exekuční příkaz, kromě základních údajů o dlužníkovi a vymáhané pohledávce, obsahuje označení nemovitostí a výčet jejich součástí a příslušenství, je-li jeho předmětem pozemek a stavby na něm. Pokud by výčet chyběl, nelze namítat, že nspecifikované součásti a příslušenství byly jakkoli zcizeny, pokud by to nebylo možno dokázat jinak (např. fotografickou dokumentací).

Součástí věci je vše, co podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila. Stavba není součástí pozemku (§ 120 občanského zákoníku). Součástí existující stavby jsou např. i její přístavby (nástavby), jakož i stavební úpravy (přestavby, vestavby).

Příslušenstvím věci jsou věci, které náležejí vlastníku věci hlavní a jsou jí určeny k tomu, aby byly s hlavní věcí trvale užívány (§ 121 občanského zákoníku). Příslušenstvím nemovitosti mohou být i drobné stavby, např. kolny, altány, apod.

Doručování exekučního příkazu

Exekuční příkaz doručuje správce daně daňovému dlužníkovi a dalším osobám, především pak katastrálnímu úřadu, manželu dlužníka (jeli nemovitost ve společném jmění manželů), spoluvlastníku (v případě prodeje spoluvlastnického podílu) do vlastních rukou.

Exekuční náklady

Vznikají rovněž odesláním exekučního příkazu a jsou již v daném exekuční uvedeny, jako je tomu u exekučního příkazu na účet.

V souvislosti s prodejem nemovitostí vznikají hotové výdaje, kterými jsou výdaje spojené se znaleckým posudkem. Stanovují se zvláštním rozhodnutím stejně, jako je tomu u exekuce na movité věci.

Opravné prostředky

Proti exekučnímu příkazu lze podat námitky v 15-ti denní lhůtě. Právní ochranu osobám, jejichž majetek byl poškozen exekucí, poskytuje rovněž vylučovací (excindační) žaloba podaná u soudu podle § 267 OSŘ. Tuto žalobu podává třetí osoba, tj. osoba rozdílná od dlužníka, jejíž věc byla poškozena exekucí, ačkoliv k ní má právo, které exekuci nepřipouští.

Úkony spojené s prodejem nemovitosti

1. Odhad ceny nemovitosti a určení ceny

- po právní moci exekučního příkazu správce daně zajistí odhad nemovitosti a jejího příslušenství. V této souvislosti vydá správce daně rozhodnutí o provedení odhadu a o ustanovení znalce (po předchozím projednání s ním), která doručí dlužníkovi a znalci. Znalec doprovázený pracovníkem správce daně má oprávnění podle ustanovení ZSDP o místním šetření. Správce daně může od odhadu upustit v případě, že nemovitost byla odhadnuta v době jednoho roku přede dnem, kdy exekuční příkaz nabyl právní moci, a jestliže se nezměnily okolnosti rozhodující pro určení ceny. Podle výsledků odhadu určí správce daně rozhodnutím odhadní cenu, včetně ceny práv a závad spojených s nemovitostí .

2. Dražební vyhláška

- po pravomocném určení odhadní ceny stanoví správce daně vyhláškou dražební jednání na dobu nejméně po 30 dnech od vyhlášení (resp. doručení vyhlášky poslední osobě z těch, kterým se vyhláška doručuje). Obsah dražební vyhlášky je uveden v § 336b OSŘ (Vzhledem k povinnosti mlčenlivosti pracovníků správce

daně neobsahuje, oproti dražebním vyhláškám, které vydávají soudy a soudní exekutoři, označení daňového dlužníka.). Osobám, kterým se dražební vyhláška doručuje, stanoví § 336c OSŘ. Věřitelé dlužníka mohou za určitých podmínek (viz § 336f OSŘ) přihlásit své pohledávky u správce daně nejpozději do zahájení dražebního jednání.

3. Dražba

- nejnižší podání při prodeji nemovitostí činí 2/3 odhadní ceny, v případě opakované dražby činí nejnižší podání 1/2 odhadní ceny. Dražební jednání je veřejné tzn. že na dražbu může přijít kdokoli. Účast na dražbě (v roli dražitele) je podmíněna složením jistoty, která byla určena v dražební vyhlášce, do zahájení dražebního jednání a dále pak nebrání-li nabytí nemovitosti zvláštní předpis (zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon v platném znění). Vlastnictví na vydražitele přejde nabytím právní moci rozhodnutí o udělení příklepu a zaplacením nejvyššího podání, ke dni udělení příklepu (Správce daně o přechodu vlastnictví vyrozumí příslušný katastrální úřad a spolu svyrozuměním zašle pravomocné rozhodnutí o udělení příklepu.). O průběhu dražby sepíše správce daně protokol. V případě, že v dražbě není nemovitost prodána, provede správce daně opakovanou dražbu, a to nejdříve po 3 měsících od prvotní dražby.

4. Rozvrhové jednání

- po přechodu vlastnictví správce daně stanoví den pro rozvrhové jednání, oznámení o konání rozvrhového jednání se doručuje osobám uvedeným v § 337 OSŘ). Předmětem rozvrhového jednání je rozdělení výtěžku z dražby mezi věřitele podle skupin a pořadí stanoveného v § 337c OSŘ, zde jsou pohledávky, které mají být z podstaty uspokojeny, rozděleny do šesti skupin /a) až f)/, kdy nejprve se plně uspokojí pohledávky ve skupině a), následně b), dále c), d), e) a nakonec f). Na základě rozvrhového jednání vydá správce rozhodnutí o rozvrhu, v němž též rozhodne o nárocích, které případně byly při jednání o rozvrhu popřeny co do pravosti, výše, pořadí nebo způsobu úhrady. Správce daně na základě rozhodnutí o rozvrhu (po jeho právní moci) provede výplatu výtěžku. Zástavní práva, věcná břemena a nájemní práva váznoucí na nemovitosti zanikají až dnem nabytí právní moci rozhodnutí o rozvrhu, pokud o nich nebylo rozhodnuto, že zanikají (správce daně o zániku vyjmenovaných práv vyrozumí katastrální úřad).

Exekuce prodejem nemovitostí není zdaleka tak jednoduchá, jak se na první pohled může zdát. Nicméně se jedná o jednu z nejvýnosnějších forem exekuce (v případě, že na nemovitosti neváznou zástavní práva věřitelů odlišných od správce daně). V současné době exekuce prodejem nemovitostí ze strany správce daně naráží na problém, jež spočívá v dřívě vydaném exekučním příkaze soudního exekutora, ten jej využívá spíše jako zajišťovacího institutu. Zatímco pracovníci správce daně se snaží provést dražbu do 1 roku, soudní exekutor žádnou lhůtu pro provedení dražby nemá. Není proto výjimkou, že exekuční příkaz soudního exekutora vázne na nemovitosti 5 let, aniž by došlo k dražbě. Nezájem soudního exekutora o provedení dražby tak v některých případech brání uspokojení pohledávek správce daně.

6. ZÁVĚR

Daňová exekuce je složitým procesním řízením nejen vzhledem k její stávající právní úpravě, ale především z hlediska dopadů jednotlivých úkonů v exekučním řízení do práv a majetku daňových dlužníků. Je zřejmé, že kusá úprava daňové exekuce, obsažená v zákoně o správě daní a poplatků s použitím občanského soudního řádu, nevyhovuje dostatečně nárokům na jednoznačnost a nespornost úkonů prováděných při výkonu rozhodnutí ze strany správce daně. Nejvíce je to pak vidět v oblasti exekuce na nemovitý majetek daňových dlužníků, konkrétně při rozvrhu výtěžku exekuce. Další skutečností je to, že zákonem deklarované přiměřené použití občanského soudního řádu při daňové exekuci vytváří situaci, kdy se správce daně v některých částech exekučního řízení ocitá zároveň jak v pozici oprávněného, tak i v pozici „soudu“, který vede exekuční řízení. Tento stav podle mého názoru může způsobovat v některých případech kolizi zájmů správce daně a dalších věřitelů. Správce daně se v rámci rozvrhu při exekuci na nemovitosti dostává do situace, kdy musí rozhodovat o vlastnických a dalších právech spojených s nemovitostí, která jsou předmětem výkonu rozhodnutí, což je situace, kterou by měl řešit soud. Řešení popsaného stavu lze vidět buď v rovině podstatné úpravy procesního předpisu upravujícího správu daní, kde by měla mít část věnovaná výkonu rozhodnutí daleko přesnější vymezení, nebo v přenesení výkonu rozhodnutí na soud. Přikláním se k tomu řešení, které obsahuje obsavadní návrhy nového daňového řádu. Daleko více upřesňují stávající procesní postupy při výkonu daňové exekuce s tím, že otázka rozvrhové řízení je přenesena na obecné soudy. Varianta druhá, tj. přenesení výkonu rozhodnutí ve věci daňových nedoplatků bez dalšího na soudy je při stávající situaci projednávání soudních řízení podle mého názoru zcela nereálná. Nápravu by mohl přinést nový procesní daňový předpis (daňový řád), ale zde je třeba otevřeně říci, že rozhodující pro jeho přijetí je nalezení „politické vůle“ a takové hledání je za stávající úrovně komunikace mezi mocí výkonnou a mocí zákonodárnou více než složité.

Závěrem, který z předložené práce vychází pro moji konkrétní praxi je to, že je nezbytné dosáhnout toho, aby pracovníci správce daně, jež se zabývají výkonem rozhodnutí byli v maximální možné míře pracovníky znalými procesních postupů při výkonu rozhodnutí. Nelze také opomenout, že kromě odborných znalostí v oblasti

práva je nutné, aby pracovník provádějící výkon rozhodnutí byl také dostatečně vybaven po stránce vědomostí z oboru psychologie, krizové komunikace atd.. Taková vybavenost je limitem pro efektivní a práva účastníků řízení respektující výkon rozhodnutí.

Cíle, které jsem položila v úvodu bakalářské práce jsem splnila.

7. POUŽITÁ LITERATURA

- 1) BAKEŠ M. *Finanční právo*, 3. aktualizované vydání, Nakladatelství Praha: C.H.Beck 2003, ISBN: 80-7179-667-0
- 2) GROSSOVÁ M. *Exekuce na peněžité plnění v současné praxi*, 4. aktualizované a doplněné vydání, Nakladatelství Praha: LINDE, 2002, IBSN 80-7201-322-X
- 3) HENDRYCH D. *Správní právo*, 6. vydání, Nakladatelství Praha : C.H. Beck, 2006, ISBN: 80-7179-442-2
- 4) KOBÍK J. *Správa daní a poplatků s komentářem, komplexní pohled na problémy správy daní*, 5. aktualizované vydání, Nakladatelství: ANAG, 2007, ISBN: 978-80-7263-375-3
- 5) TRIPES A. *Exekuce v soudní praxi*, 2. vydání , Nakladatelství Praha: C.H. Beck, 2001, IBSN: 80-7179-483-X
- 6) *Vyhláška č. 330/2001, o odměně a náhradách soudního exekutora* [on-line]. [cit. 9. 8. 2008]. Dostupný na [www: <http://portal.gov.cz/wps/portal/ s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/ s.155/701?PC_8411_number1=330/2001&PC_8411_l=330/2001&PC_8411_ps=10#10821>](http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701/cmd/ad/c/313/ce/10821/p/8411/s.155/701?PC_8411_number1=330/2001&PC_8411_l=330/2001&PC_8411_ps=10#10821)
- 7) *Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní poplatků* [on-line]. [cit. 9. 8. 2008]. Dostupný na [www: <http://portal.gov.cz/wps/portal/ s.155/701?number1=337%2F1992&number2=&name=&text=>](http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701?number1=337%2F1992&number2=&name=&text=>)
- 8) *Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád* [on-line]. [cit. 9. 8. 2008]. Dostupný na [www: <http://portal.gov.cz/wps/portal/ s.155/701?number1=99%2F1963&number2=&name=&text=>](http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701?number1=99%2F1963&number2=&name=&text=>)
- 9) *Zákon č. 99/1963 Sb., občanský zákoník* [on-line]. [cit. 9. 8. 2008]. Dostupný na [www: <http://portal.gov.cz/wps/portal/ s.155/701?number1=40%2F1964&number2=&name=&text=>](http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701?number1=40%2F1964&number2=&name=&text=>)
- 10) *Výroční zpráva MF za rok 2007* [on-line]. [cit. 18. 8. 2008]. Dostupný na [www: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/SID-3EA9846B-D4484BD4/cds/Informace_o_cinnosti07.pdf>](http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/SID-3EA9846B-D4484BD4/cds/Informace_o_cinnosti07.pdf)